

Basmul

Basmul este o narațiune de mare întindere, în care întâmpările reale se împletesc cu cele fantastic, fiind săvârșite atât de personaje reale, cât și de personaje cu puteri supraomenești care reprezintă forțele binelui și ale răului, din a căror confruntare iese învingător binele.

Este o specie a genului epic, în proză, care relatează întâmplări fantastice, împletite cu unele reale, acțiunea este convențională, schemele narrative sunt lineare.

Personajele, unele reprezintă binele, altele simbolizează răul.

Basmul are o structură unică:

- are formule specifice de început: „a fost odată ca niciodată”, care sugerează vag timpul;
- formule de mijloc: „și merse, și merse...”, care ne arată că întâmplările nu s-au isprăvit;
- formule de sfârșit: „și încălecai pe-o șa și vă spusei dumneavoastră așa”, care au rolul de a duce cititorul la realitate.

Modul de expunere dominant este narațiunea, deoarece prezintă întâmplări în succesiunea lor.

O altă notă definitorie dominantă a basmului o constituie oralitatea stilului, care se realizează cu ajutorul:

- construcțiilor și expresiilor populare: „a se face luntre și punte”, „a-și lua inima în dinți”, „în slava cerului, „cu ochii țintă”;
- prin îmbinarea vorbirii directe cu cea indirectă;
- prin folosirea unor construcții exclamative, a repetițiilor și a inversiunilor: „rogu-te”, „făcu ce făcu”, „adevăr grăiește gura mea”.

I. REZUMAT

- dezvoltăm ideile principale;
- fără amănunte și fără citate;
- fără caracterizarea personajelor;
- fără introducere și încheiere;

II. POVESTIRE

- dezvoltăm ideile principale;
- caracterizarea personajelor este sumară;
- adăugăm citate și păreri personale;
- alcătuim introducere și încheiere;

III. COMENTARIU

- caracterizarea personajelor este complexă;
- dezvoltăm ideile principale;
- adăugăm citate și păreri personale;
- alcătuim introducere și încheiere;

„Prâslea cel voinic și merele de aur”

1. Expozițiunea

Timpu și spațiu sunt vag conturate: „când pe tărâmul ăsta, când pe tărâmul celălalt”, „odată ca niciodată”. Personajele sunt Prâslea, împăratul, frații cei mari ai lui Prâslea.

Prezintă situația inițială: Un împărat „mare și puternic” avea în grădina sa un măr care făcea mere de aur, dar de care nu se putea bucura, deoarece erau furate înainte de a se coace.

2. Intriga (cauza care declanșează acțiunea)

Încercarea lui Prâslea de a prinde hoții este încununată de succes: el rănește hoțul. plecând apoi în căutarea lui.

3. Desfășurarea acțiunii

Prâslea ajunge pe tărâmul celălalt și, ajutat de fata cea mică, de corb și de zgrițuroaică, îi ucide pe zmei, scăpând fetele de împărat de ei.

4. Punctul culminant

Prâslea se întoarce cu fetele la gura prăpastiei și le salvează pe acestea, dar el rămâne în prăpastie, părăsit de frații săi.

5. Deznodământul

Prâslea ajunge pe pământ și se însoară cu fata cea mică, iar frații vinovați își primesc pedeapsa.

Personajele: - pozitive: Prâslea, împăratul, cele trei fete, argintarul;

- negative: zmeii, balaurul.

Prâslea – însușiri - reale: voinic, isteț, precaut, răbdător;

- supranaturale : - are capacitatea de a se metamorfoza;\

- înțelege graiul ființelor de pe alte plaiuri.